

There are no translations available.

VCC "DARDO" – ITALIŠKAS "MŪŠIO LAUKO TAKSI"

Liucijus Suslavičius

Pirmuosius du dešimtmečius po Antrojo pasaulinio karo Vakarų Europos šalių armijos noriai ginklavosi amerikietiška karine technika. Ji buvo pakankamai moderni, gaunama beveik už dyką, be to, tokie tiekimai leido sutaupyti lėšų karo sugriautai ekonomikai atkurti. Tačiau vėliau situacija ėmė keistis – viena, JAV ne visą naujausią techniką sutiko tiekti savo sąjungininkams, antra, dabar už ją reikėjo mokėti pilną kainą. Na, ir savi gamintojai panoro dalyvauti, dalinantis "riebų karinių užsakymų pyragą". Net tokios palyginti silpnos ekonomiškai valstybės kaip Graikija ar Portugalija suskubo kurti nacionalinę karinę pramonę. Italija, XX amžiaus pirmoje pusėje turėjusi garsius karinius koncernus "Ansaldo", "Breda", bet ką gaminti galintį pramonės gigantą FIAT, taip pat tik iki tam tikro laiko tenkinosi amerikietiškais tankais M48, M60, šarvuotais transporteriais M113 ir kita iš už Atlanto pagaminta karine technika. Jau septintajame dešimtmetyje ši valstybė pradeda vykdyti plačią savos karinės technikos kūrimo ir gamybos programą. Ant senųjų karinių koncernų likučių palaipsniui susiformuoja naujos ginkluotę gaminančios firmos, tarp kurių stambiausia yra "OTO Melara", gaminanti tankus, savaeigius pabūklus, šarvuočius ir kitokią sunkiąją techniką. O kai jos galimybių neužtenka, sudaromi konsorciumai iš kelių nacionalinių firmų, kurie sugeba "apžioti" net ir labai stambius karinius užsakymus.

XX amžiaus paskutiniaisiais dešimtmečiais, sekant tarybine armija, kuri pirmoji priėmė ginkluotėn šarvuotas pėstininkų kovos mašinas BMP, daugelyje armijų imta keisti iki tol ypač populiarius šarvuotus transporterius naujos klasės šarvuotomis vikšrinėmis mašinomis, žurnalistų šmaikščiai pavadintomis "mūšio lauko taksi" (battlefield taxi), kurios ne tik gali pristatyti karius į kautynių vietą, bet ir leidžia jiems dalyvauti mūšyje, nepaliekant saugaus šarvinio korpuso, o šiems išlipus, paremti juos pabūklo ir kulkosvaidžių ugnimi, atakuojančius priešininko tankus sulaikyti valdomomis prieštankinėmis raketomis. Italijos armija parengė techninius reikalavimus tokiai pėstininkų kovos mašinai dar devintajame praėjusio amžiaus dešimtmetyje, tačiau programos "VCC-80" (kur VCC reiškia Veicolo Corazzato da Combattimento) įgyvendinimas užsitęsė – konsorciumas "IVECO Fiat – OTO Melara", sukurtas tam, kad sukonstruoti ir pagaminti itališką pėstininkų kovos mašiną, armijos užsakymą 200 kovos mašinų gavo 1998 metais, o jį išpildė tik 2002 metų gegužės mėnesį. Armijai reikia dar 300 vienetų, bet tai jau priklausys nuo valstybės finansinių galimybių ateinančiais metais.

Bendra šios pėstininkų kovos mašinos, Italijos armijoje gavusios pavadinimą "Dardo", koncepcija nesiskiria nuo kitų šalių analogiškų šarvuotų kovos mašinų, nes specifinė paskirtis diktuoja savo reikalavimus – valdymo skyrius priekyje, šalia jo – variklio ir transmisijos skyrius, už jo - kovinis skyrius su bokšteliu viršuje, o korpuso gale – skyrius desantui. Italijos armijoje priimta, jog skyriuje yra 6 šauliai ir karininkas, todėl "Dardo" įgula susideda iš 9 žmonių – skyriaus vado, kuris kartu yra ir kovos mašinos vadas, bokšto šaulio, vairuotojo ir 6 pėstininkų. Visiškai parengtas mūšiui "Dardo" su įgula sveria 23,4 tonos, jis gali važiuoti maksimaliu 70 km/h greičiu, nesustodamas forsuoti 1,5 metro gylio vandens kliūtį, įvažiuoti į 60% įkalnę. Jo matmenys – 6705x3000x2640 mm, prošvaisa po dugnu – 400 mm.

Kovos mašinos korpusas suvirintas iš specialaus aliuminio lydinio ir geresnei apsaugai nuo kulkų ir skeveldrų sustiprintas papildomais uždedamais šarvų plieno lakštais, vikšrus iki pusės dengia antikumuliatyviniai ekranai. Kaip įprasta tokios klasės šarvuotajai technikai, "Dardo" korpusas atlaiko apšaudymą standartinėmis 7,62 mm kulkomis, jo nepramuša granatų ir sviedinių skeveldros, tačiau tiesioginio artilerijos sviedinio ar stambaus kalibro šarvamušių kulkų pataikymo toks šarvavimas, deja, neatlaiko. Bet gamintojai pabrėžia, jog jų "Dardo" privalumas – ne stori šarvai, o manevringumas, žemas siluetas bei ugnies galia. O ji pakankamai didelė – greitašaudis abejose plokštumose stabilizuotas 25 mm pabūklas "Oerlikon KBA" (600 šūvių per minutę), du 7,62 mm kalibro kulkosvaidžiai, kurių vienas suporintas su pabūklu, du laidais valdomų amerikietišų prieštankinių raketų TOW (skrydžio nuotolis – iki 3,75 km) paleidimo įtaisai bokšteliu šonuose. Mašinos vadui ir bokšto šauliui nutaikyti į priešininką tiek pabūklą, tiek prieštankines raketas padeda kompiuterinė "Kollsman" firmos sukurta ugnies valdymo sistema, automatiškai nustatanti atstumą iki taikinio ir, jei jis juda, jo greitį. Reikalui esant, per 5 šaudymo angas, esančias desanto skyriaus šonuose ir galinėse duryse, atsišaudyti iš savo ginklų gali desanto skyriuje sėdintys kariai. Vadas stebi aplinką per bokštelyje įrengtus 6 aplinkinio vaizdo periskopus bei stabilizuotą tiesioginio vaizdo panoramą. Bokšto šaulys naudojami stabilizuotu optiniu ir lazeriniu taikikliais bei infraraudonųjų spindulių naktinio stebėjimo prietaisais, šio prietaiso stebimą vaizdą atskirame monitoriuje mato ir vadas. Vairuotojas kelią stebi per periskopus bei naktinio matymo prietaisą. O jei padėtis visai pablogėja, įgula gali pasislėpti už dūmų uždangos, kurią sukuria iš aštuonių (po 4 kiekvienoje bokšteliu pusėje) granatsvaidžių iššaunamos dūminės granatos. Beje, kai kuriose kitose kovos mašinose montuojamas apšvitinimo lazeriu detektorius "Dardo" įrengiamas, bet tik pagal atskirą užsakymą. Kaip matome, "privalumai" siūlomi ne tik limuzinams...

Į kovos mašinos vidų vadas ir bokšto šaulys patenka per apskritus atgal atverčiamus liukus bokšteliu viršuje, vairuotojas – per į dešinę atverčiamą apskritą liuką korpuso virš valdymo skyriaus. Kariai sulipa per galinėje atverčiamoje rampoje įrengtas dureles, o palieka "Dardo" ant žemės hidraulinio mechanizmo pagalba nuleidus kilnojamą desantinę rampą. Be to, skyriaus viršuje yra didelis evakuacinis liukas, per kurį vienu metu gali išlįsti du žmonės. Komforto lygis kovos mašinos viduje yra kiek aukštesnis, nei ankstesnės kartos šarvuotuose transporteriuose. Patogios, nors ir kietokos sėdynės, į filtro - ventiliacinę sistemą

integruotas klimatizatorius, automatiniai gesintuvai variklio, valdymo ir desanto skyriuose – štai tokia specialia įranga gali pasigirti šis "mūšio lauko taksi".

Po dviem variklio skyriaus liukais – palyginti kompaktiškas pavaros – transmisijos agregatas. Šešių cilindrų turbodyzelis IVECO, specialiai pritaikytas sumontuoti karinėje technikoje, išvysto 512 AG ir maksimalų 1865 Nm sukimo momentą. Jis sublokuotas su automatine keturlaipsne pavarų dėže, kurioje integruotas hidraulinis lėtintojas bei epicikliniai posūkio mechanizmai, kurių dėka "Dardo" pasisuka tolygiai, netrūkčiodamas. Labai svarbu, kad visą šį agregatą lauko sąlygomis galima išimti per 30 minučių. Stabdžiai – diskiniai, sumontuoti ant iš pavarų dėžės išeinančių velenų, veikiantys kartu su lėtintoju. Važiuoklėje – po 6 sudvejintus atraminius ir 3 palaikančius ritinėlius kiekvienoje pusėje, vikšrai – su guminiiais antdėklais, sumažinančiais važiuojant keliamą triukšmą ir mažiau gadinančiais kelio dangą. Pakaba – su išilginėmis svirtimis, skersiniais torsionais ir prie kiekvienos svirties įrengtais hidrauliniiais amortizatoriais.

Be bazinio varianto, kurį pristatėme, galimi dar kelios "Dardo" modifikacijos. Užsakovui pageidaujant, 25 mm kalibro šveicariškas "erlikonas" gali būti pakeistas kito gamintojo 30 ar net 60 milimetrų kalibro greitašaudžiu pabūklų, 120 milimetrų kalibro minosvaidžiu. Parengtos gamybai dvi modifikacijos be bokštelio – sanitarinis transporteris ir mobili vadavietė su efektyvesne ryšių įranga trims štabo karininkams. "Neturtingiems" užsakovams, neišgalintiems įsigyti tikrų tankų, "OTO Melara" rengiasi pasiūlyti "Dardo" su didesniu trijų vietų bokšteliu ir 105 mm kalibro ilgavamzdžiu pabūklų. Faktiškai tai jau ne pėstininkų kovos mašina, o visavertis lengvasis tankas, tam tikromis sąlygomis galintis susikauti net ir su žymiai sunkesniu priešininku – juk tiesaus taikymo atstumu 105 mm sviedinys pramuš bet kurio vidutinio tanko šarvus, o puikus manevringumas ir kompaktiškas siluetas gali išgelbėti nuo atsakomojo pataikymo. Elegantiškai, lyginant su kitų šalių, pavyzdžiui, JAV ar Belgijos, pėstininkų kovos mašinomis atrodantį "Dardo" italai didžiuodamiesi vadina "XXI amžiaus kovos mašina".

Nuotraukos - gamintojo